

Säkerhet till salu

Privata militär- och säkerhetsföretags strukturella makt inom
EU:s säkerhetspolitik

LUNDS
UNIVERSITET

“But the world may not be ready to privatize peace.”

– FN:s tidigare generalsekreterare Kofi Annan den 26 juni 1998.

Abstract

The influence of non-state actors on EU policies is increasing. At the same time, a new player has emerged in the world political arena: private military and security companies (PMSC). Therefore, questions could be raised about what it would imply if policies, advancing global security, are based on corporate interests. This case study aims to understand how the structural power of PMSC in EU security policy can be explained. This is done through a process tracing on PMSC activities and capacities within the EU. The result of the analysis shows that the relationship at supranational EU level leads to PMSC gaining the ability to design frameworks for their own sector. This in turn leads to PMSC gaining the ability to limit public scrutiny of their work resulting in privileged access and ability to process information and ideas. Finally, this results in PMSC being the actor with a unique capability that the EU wants to buy.

Nyckelord: Private Military and Security Companies, EU, säkerhetspolitik, strukturell makt, processpårnig

Antal ord: 9951

Förkortningslista

ASD	Aerospace and Defence Industries Association of Europe
CSDP	Common Security and Defence Policy
EDIDP	European Defence Industrial Development Programme
EOS	European Organisation for Security
ESRAB	European Security Research Advisory Board
ESRP	European Security Research Programme
Gop	Group of Personalities
GSFP	EU:s gemensamma försvars- och säkerhetspolitik
GUSP	EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
ICoC	International Code of Conduct
ICoCA	International Code of Conduct Association
ICRC	International Committee of the Red Cross
PADR	Preparatory Action on Defence Research
PESCO	Permanent Structured Cooperation
PMC	Private Military Companies
PMSC	Private Military and Security Companies
PSC	Private Security Companies

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Vad är privata militär- och säkerhetsföretag?.....	1
1.2 Syfte och frågeställning.....	2
1.3 Avgränsningar.....	3
1.4 Tidigare forskning.....	3
2 Teori	5
2.1 Neoliberalism.....	5
2.2 Lobbying.....	6
2.3 Epistemic communities.....	7
2.4 Teorier om PMSC.....	7
2.5 Strukturell makt.....	8
2.6 Hur kan PMSC förstås genom begreppet strukturell makt?.....	9
3 Metod och material	10
3.1 Fallstudie.....	10
3.2 Processpåring som metod för analys.....	10
3.3 Tillvägagångssätt för analysen.....	12
3.3.1 Snöbollsprincipen för insamling av material.....	12
3.3.2 Material.....	12
3.3.3 Operationaliseringar.....	13
3.4 Metodologiska reflektioner och källkritik.....	14
4 Analys	15
4.1 Steg 1: Ny era – Relation på överstatlig nivå.....	16
4.2 Steg 2: Förmåga att utforma ramverk.....	17
4.3 Steg 3: Förmåga att begränsa offentlig insyn.....	19
4.4 Steg 4: Privilegierad tillgång och förmåga att bearbeta information och idéer.....	22
4.5 Steg 5: Effektiv beredskap och unik kapacitet.....	25
5 Resultat	28
6 Slutsats	30
7 Referenser	31

1 Inledning

Målet med EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) är att tillsammans med den gemensamma europeiska försvars- och säkerhetspolitiken (GSFP) bland annat fastslå ramen för EU:s försvar och hantering av kriser, samt stärka internationell säkerhet (Legrand 2021; EU 2022). Med andra ord ska EU:s säkerhetspolitik fastställa de riktlinjer som gäller för hur unionen ska gå tillväga vid krig och kriser, samt arbeta för den globala säkerheten.

Det råder universell konsensus om att intressegrupper har vuxit, och fått inflytande inom EU sedan början av 2000-talet (Coen & Richardson 2009, s. 3). Dessutom, efter 150 år av tystnad från marknaden med privata militär- och säkerhetsföretag (PMSC), är dessa aktörer nu tillbaka och har expanderat storskaligt över hela världen på bara några få decennier (Mcfate 2019, s. 6). Därför väcks frågor om vad det skulle innebära om politiken, som arbetar för att främja den globala säkerheten, påverkas av PMSC och därmed bygger på företagets intressen. Denna uppsats ämnar därför till att bringa ordning på PMSC aktiviteter och kapaciteter, och genom ett statsvetenskapligt angreppssätt, skapa förståelse för dess inblandning i EU.

1.1 Vad är privata militär- och säkerhetsföretag?

För att kunna skapa förståelse och bringa ordning inleds uppsatsen med dess definition av PMSC. Chia Lenhardt (2007) argumenterar för att beskriva termen privat militärt företag genom förklaringen:

“ [...] *firms providing services outside their home states with the potential for use of lethal force, as well as training of and advice to militaries that substantially affects their war-fighting abilities* [...]” (Lenhardt & Chesterman 2007, s.3).

Den bredare kategorin, privata säkerhetsföretag, handlar om företag vars huvudsakliga funktion är att skydda tillgångar och liv. Det återfinns ingen tydlig avgränsning mellan PSC (Private Security Companies) och PMC (Private Military Companies), eftersom många företag har verksamhet inom båda områdena

(Abrahmsen & Williams 2011, s. 39). Inom denna studie kommer begreppen att sammankopplas och kallas PMSC alltså "Private Military and Security Companies". För det första baseras detta val på att majoriteten av den senaste forskningen på området gör denna selektion. För det andra motiveras valet med att finns mer material att analysera vid undersökning genom den breda förståelsen av privata militär- och säkerhetsföretag. För det tredje stödjer sig valet på tidigare forskning som förklarar att skiljelinjen mellan företagen är svårtolkad, och därmed föredras en bredare och mer inkluderande tolkning.

1.2 Syfte och frågeställning

Att studera PMSC är intressant eftersom dessa företag har ökat globalt (Mcfate 2019, s. 6). Dessutom, med avstamp i att EU:s säkerhetspolitik syftar till att stärka säkerheten, både inom unionen och globalt (Legrand 2021; EU 2022), påverkar utformningen och utvecklingen av politiken den enskilda individen. Därmed blir det intressant att förena dessa komponenter och utreda hur dessa företag har påverkat utformningen av EU:s säkerhetspolitik. Uppsatsens övergripande frågeställning är:

-Hur har privata militär- och säkerhetsföretag utövat makt inom utformandet av EU:s säkerhetspolitik?

Med hänsyn till uppsatsens omfång, avgränsas uppsatsen till att besvara en mer specifik forskningsfråga. Därmed ämnar uppsatsen att svara på följande fråga:

-Hur kan PMSC strukturella makt inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik förklaras?

Frågeställningen besvaras genom att förklara på vilka sätt PMSC har utvecklat strukturell makt inom utformandet av EU:s säkerhetspolitik. Detta görs genom en analys av aktiviteter och kapaciteter som PMSC utövat som tillsammans leder till deras strukturella makt. Genom frågeställningen avser uppsatsen att bidra till forskningen med ett nytt perspektiv på hur det går att förstå PMSC genom strukturell makt. För att uppnå detta omvandlas de teoretiska diskussionerna till en kausal mekanism som operationaliseras till aktiviteter och kapaciteter hos PMSC inom EU:s säkerhetspolitik. Samtidigt återfinns en medvetenhet om att PMSC strukturella makt inte är uttömmande – de påverkar politiken tillsammans med många andra aktörer.

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen avgränsas till att behandla åren 2003 till 2021. Valet baseras på att intressegrupper har vuxit och fått inflytande inom EU sedan början av 2000-talet, samt att det återfinns material och ett tydligt startskott år 2003 för PMSC utveckling i EU. Därtill har avgränsningar gjorts i form av händelser och beslut som tagits inom EU:s säkerhetspolitik, då uppsatsens omfattning inte tillåter en analys av samtliga. Därför har säkerhetspolitiska händelser valts ut till följd av relevans.

1.4 Tidigare forskning

Hilde van Meegdenburg sammanställde år 2015 i artikeln *What the Research on PMSCs Discovered and Neglected: An Appraisal of the Literature* en stor del av dåvarande forskning om PMSC. I artikeln förklaras att debatten av PMSC påbörjades vid millennieskiftet och innebar startskottet för diskussionen om hur dessa företag och aktörer ska inrymmas i demokratiska och militära institutioner (Meegdenburg 2015, s. 321). Från åren 1998-2002 till 2003-2012 sker ett stort skifte i forskningens fokus från att i huvudsak studerat den afrikanska kommersialiseringen av säkerhet och militärföretag, till att beröra västerländska demokratier och frågor om ansvarsskyldighet och styrning (Meegdenburg 2015, s. 326).

Peter Warren Singers (2008) bok *Corporate Warriors: the rise of the privatized military industry* presenterar en genomgående forskning på den historiska framväxten av PMSC med mest fokus på olika fall i Afrika. Singer (2008) förklarar att privatiseringen av säkerhet dels skapar möjligheter för effektivisering, men samtidigt innebär oroande frågor för demokratin, etik, förvaltning, mänskliga rättigheter och den nationella säkerheten (Singer 2008).

Vidare presenterar Meegdenburg (2015) statistik som visar att USA och Storbritannien står för 40 respektive 15 procent av all forskning på samtliga länder inom kategorin PMSC (Meegdenburg 2015, s. 333). Som konsekvens av det stora fokuset på USA och Storbritannien kan det resoneras att det nuvarande kunskapsläget inom forskningen av PMSC inte har en heltäckande bild av hur verkligheten ser ut eftersom USA och Storbritannien inte är de enda aktörerna som anställer PMSC. Därmed fyller denna uppsats en funktion genom att studera EU,

istället för redan studerade aktörer. Uppsatsen bidrar således med att ge en mer heltäckande bild av verkligheten.

Det finns viss forskning om FN:s och Natos användning av PMSC. I Oldrich Bures och Eugenio Cusumano's artikel *The Anti-Mercenary Norm and United Nation's Use of Private Military and Security Companies: From Norm Entrepreneurship to Organized Hypocrisy* från 2021 förklaras att FN genom den omfattande användningen av PMSC, strider mot de centrala normer som ligger till grund för organisationens existens. Värden som självbestämmande, antikolonialism och staters suveränitet sätts på spel och hotar därmed FN:s ontologiska säkerhet (Bures & Cusumano 2021, s. 600).

I Elke Krahmans artikel *NATO contracting in Afghanistan: the problem of principal-agent networks* från 2016 förklaras att Nato har samarbetat med PMSC och att denna utveckling tidigare inte har varit föremål för akademisk granskning. Mycket av detta argumenteras bero på Natos uttalade politik om att inte anlita PMSC (Krahmann 2016, s. 1425).

Sammanfattningsvis har tidigare forskning om PMSC och kommersialiseringen av säkerhet kommit långt gällande erkännandet av ansvarsskyldighet och legitimitetsproblem. Snarare än att ta ansats ifrån vad som "står på pappret" och analysera PMSC rättsliga grund, ämnar uppsatsen till att göra det omvända – och istället ta avstamp i empiri från verkligheten för att spåra processen fram till EU:s utformande av säkerhetspolitiken.

Flera forskare (Leander 2005; Stengel 2017) förklarar att det krävs mer forskning på EU i syfte att bredda litteraturen på ämnet. Att uppsatsens fall blev EU grundar sig i den tidigare forskningens fokus på USA, Storbritannien, FN och Nato. Därmed bidrar uppsatsen med att bredda litteraturen och fylla en kunskapslucka inom forskningen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 32). Studien genomförs också med förhoppningen att kunna komplettera tidigare forsknings fokus på legitimitet och ansvarsskyldighet, med ett nytt bidrag om hur PMSC kan förstås genom strukturell makt.

2 Teori

I detta avsnitt presenteras de teorier som ligger till grund för uppsatsens teoretiska ramverk och utgångspunkter för analysen. Efter presentationen av uppsatsens teoretiska utgångspunkter ges en introduktion på teorier om PMSC, för att sedan följas av en redogörelse för begreppet strukturell makt. Till sist kopplas strukturell makt ihop med de kriterier som PMSC ska uppfylla för att förstås ha strukturell makt.

2.1 Neoliberalism

En av uppsatsens teoretiska utgångspunkter är att se PMSC aktiviteter och kapaciteter som en del av en neoliberaliseringsprocess. Sammantaget finns det många olika synsätt på neoliberalismens karaktär. En uppfattning är att förklara neoliberalism som en dominerande privat kraft i världen som pressar sig in i en offentlig kropp. Det är inte fruktbart att se neoliberalism genom dessa ögon eftersom en sådan beskrivning är ogenomtränglig för de "röriga förhållandena" i särskilda neoliberal projekt (Larner 2000, s. 14) och misslyckas vid förankringen av privatiseringsdiskursen i deras specifika institutionella intressen och sammanhang. Trots att det går att urskilja generella trender i neoliberal styrning som exempelvis offentlig subventionering av privata aktörer och privatisering av statliga resurser (Larner, s. 5-6), tar sig dessa olika uttryck i olika kontexter. Därför blir det också mer adekvat att se neoliberaliseringen som betingade och kontextuella aktiviteter (Peck & Tickell 2002, s. 382-3).

På ett liknande sätt förklarar Thomas Lemke (2005) att neoliberalism inte är slutet på staten, utan istället en skiftning av politiken som skapar nya maktförhållanden i samhället. Det betyder i sig inte att vi ser en minskning av statens suveränitet utan istället en förskjutning från det formella till informella styrningsmetoder och att nya aktörer tar plats på regeringsarenan (Lemke 2005, s. 11). Därmed blir analysen i uppsatsen fokuserad på de förskjutningar i den organiserade logiken som formar om interaktionen mellan privata och offentliga aktörer.

2.2 Lobbying

I allt högre grad har internationella organisationer som EU, delegerats stor politisk auktoritet och i samband med detta har icke-statliga aktörer och organisationer riktat ökade satsningar för att få inflytande över det internationella politiska beslutsfattandet (Tallberg et al 2018, s. 233). Detta görs ofta genom lobbying, som är ett verktyg för aktörer att påverka politiska beslut (Mulcahy 2015 s. 23). Att aktörerna får chans att påverka genom lobbying förklaras med att de fyller en informationslucka som de politiska organen saknar (Bouwen 2002, s. 378). I praktiken kan detta även innebära att aktörerna har en officiell roll som observatörer och expertrådgivare (Bugdahn, 2008. s. 601).

Grunden för lobbying är att företagen måste sälja sina produkter. Därför krävs det att beslutsfattare ska övertygas om att just deras tjänster och produkter är nödvändiga för säkerheten. Därmed blir en konsekvens av lobbying inom försvars- och säkerhetssektorn, att förståelsen för hot påverkas eftersom företagen lobbar med målet att beslutsfattarna ska acceptera en tolkning av fakta som speglar företagets intressen. Detta avgör i sin tur hur stater väljer att agera (Leander 2005, s. 815-818).

Forskare identifierar generellt sett två tillvägagångssätt för att ha inflytande inom beslutsfattandet i EU genom lobbying. Det första tillvägagångssättet handlar om att ägna sig åt påverkan genom extern lobbying, medan det andra tillvägagångssättet handlar om ett direkt informationsbyte genom intern lobbying – kallad “inside lobbying” (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7). Denna uppsats är avgränsad till att endast behandla “inside lobbying”.

“Inside lobbying” är en typ av politisk aktivitet som generellt sett inte utsätts för offentlig insyn. Aktiviteter som utgör “inside lobbying” tas i uttryck på flera olika sätt, bland annat kan det vara medverkande i expertkommittéer, personliga möten och telefonsamtal. Trots att varje enskilt tillvägagångssätt är skilda i sitt eget syfte, söker sig samtliga tillvägagångssätt direkt till beslutsfattare via kontaktförbindelser som normalt inte har någon stor offentlig exponering. I allmänhet ser forskare inom intressegrupper lobbying från ett informationsbaserat utbytesperspektiv där agenterna utbyter betydelsefull information med beslutsfattare och önskar att i gengäld få åtkomst och framgång i politiken (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

I linje med litteraturen är definitionen av “inside lobbying” i uppsatsen *aktiviteter för att påverka som är direkt riktade till beslutsfattare*.

2.3 Epistemic communities

Ett “epistemic community” är en utmärkande typ av politisk entreprenör som förklaras vara ett nätverk bestående av experter med erkänd kompetens och expertis inom ett visst område. Detta nätverk gör därtill auktoritativt fordran på politisk betydelsefull kunskap inom den föreliggande sektorn (Haas 1992, s. 3). De aktörer som ingår i ett “epistemic community” delar en samling grundläggande och normativa föreställningar, kausala övertygelser, gemensamma mål att utvärdera och väga kunskap samt en serie av kollektiva problem som de riktar sin expertis mot. Förekomsten av “epistemic communities” har en tendens att vara som störst inom sektorer som behandlar högteknologi. Det är genom att formulera samband mellan orsak och verkan, sedan precisera problem och rekommendera lösningar som “epistemic communities” påverkar den politiska agendan (Haas 1992 s. 14).

2.4 Teorier om PMSC

Inom Leanders (2005) teori påvisas att PMSC samlar in, selekterar och undersöker underrättelser i syfte att skapa säkerhetsförståelser som är så märkbara och konkreta som möjligt (Leander 2005, s. 814). Detta arbete utgör ett centralt element i PMSC arbete som ofta ignoreras (Leander 2005, s. 815-818).

Dessutom förklaras att PMSC också har en viktig roll gällande konsultation och utbildning. Detta innebär i sig att de lär ut och har en expertis på säkerhet och försvar som speglas av företagets egna intresse och påverkar kundens tolkning av säkerhet. Med andra ord har PMSC inflytande över uppdragsgivarna genom att forma säkerhetsdiskursen (Leander 2005, s. 815-818).

Därtill redovisar Leander (2005) en annan problematik där PMSC ofta står som ansvariga för utvärdering av sitt egna arbete. Detta menar Leander (2005) tyder på företagets utbredda inflytande inom myndigheter som arbetar med säkerhetsfrågor. Dessutom bryter detta mot det grundläggande antagandet att den som utvärderar genomförandet och resultatet, inte kan vara den aktör som genomfört arbetet. Detta förvärras till följd av att företagen genom sina säkerhetsexperter i högre grad är delaktiga i utformningen av kriterier för utvärdering, och även vid författandet av policyer och strategier (Leander 2005, s. 821).

2.5 Strukturell makt

Susan Stranges (1991) forskning har bidragit med ett nytt sätt att analysera förhållandet mellan staten och multinationella företag. Enligt Strange (1991) har statens ökade beroende av bolag lett till en intensifierad konkurrens mellan staterna om världsmarknadens andelar. Denna utveckling är i sin tur ett resultat av de globala strukturella förändringarna som har skett inom säkerhet, kunskap, produktion och finanssektorn (Strange 1991, s. 204). Det är denna konkurrens som är bakgrunden till de nya förhandlingsmöjligheterna, och därmed det nya förhållandet mellan företagen och staten (Frieden 2000, s. 63).

Strukturell makt förklaras vara "the ability of A to determine the way in which basic social needs are provided". Därför kan strukturell makt ses som ett ramverk som "embraces customs, usages, and modes of operation" (Strange 1989, s. 165).

Genom Stranges forskning kan fyra nyckelstrukturer identifieras: säkerhet, kunskap, produktion och kredit. Genom att tillgodose dessa behov har en aktör strukturell makt, eftersom aktören har förmågan att bestämma vem som ska få tillgång till behoven, och på vilka villkor dessa behov ska tillgodoses (Strange 1989, s. 165-166). Uppsatsen är avgränsad till att endast behandla den strukturella makten inom säkerhet och kunskap, till följd av omfattning och relevans för uppsatsens analys.

Den strukturella makten inom säkerhet handlar i synnerhet om den makt som "beskyddarna" besitter. Det förklaras att de aktörer som tillhandahåller säkerhet besitter en viss makt som tillåter de att bestämma, och kanske till viss del begränsa, de möjligheter som finns för andra aktörer inom fältet. Genom deras utövande av makt skapar aktörerna fördelar för sig själva på marknaden, därtill även fördelar och rättigheter inom sociala relationer (Strange 1994, s. 45-46).

Vidare kan strukturell makt inom kunskap ses som den högsta formen av makt – just eftersom det är makt över information. Definitionen av kunskap förklaras som en analys eller slutsats som baseras på data eller information. Som en effekt av att ha tillgång till viktig kunskapsinformation får man per definition makt (Strange 1994, s. 119-120). Förenat med makt över kunskap förklarar Strange (1994) att det idag återfinns en konkurrens om platserna i den avancerade teknikens "framkant". Detta är ett sätt att uppnå både militär överlägsenhet och ekonomiskt välstånd, osårbarhet och dominans (Strange 1994, s. 136).

2.6 Hur kan PMSC förstås genom begreppet strukturell makt?

Det är genom Stranges definition på strukturell makt som strukturer inom utformandet av EU:s säkerhetspolitik, från PMSC aktiviteter och kapaciteter, spåras i uppsatsens analys. Detta avsnitt presenterar en redogörelse för hur PMSC kan förstås genom uppsatsens beroende variabel strukturell makt. Detta görs genom att driva ett resonemang i form av kriterier som PMSC behöver uppfylla för att förklaras ha strukturell makt. Tanken bakom beskrivningen är att tydligt redogöra för hur PMSC kan förstås utöva strukturell makt inom EU:s säkerhetspolitik. I analysen kommer sedan en djupgående redovisning av PMSC aktiviteter och kapaciteter som leder fram till dess strukturella makt.

Med avstamp från Stranges (1989) förklaring av strukturell makt kan PMSC förklaras ha strukturell makt inom säkerhet och kunskap om de är den aktör som tillgodoser med dessa behov. Dessutom kan strukturell makt tas i uttryck genom att PMSC är delaktiga i uppsättningen av ramverk för exempelvis arbetssätt (Strange 1989). Isåfall kan förklaras, genom Strange (1994) redogörelse för "beskyddarna", att PMSC förstås som just "beskyddarna" om PMSC är den aktör som anlitas i syfte att tillhandahålla säkerhet och skydd. Om detta kravet uppfylls kan det tillåta PMSC att ha makt som tillåter dem att bestämma de möjligheter som finns för andra aktörer inom fältet. Det skulle i sin tur leda till att PMSC, genom sitt utövande av strukturell makt, har möjlighet att skapa fördelar för sig själva på marknaden, och även fördelar och rättigheter inom sociala relationer (Strange 1994, s. 45-46).

Det kan även genom förklaras att PMSC har kontroll över information om de som aktör inom säkerhet och försvar, tillhandahåller kunskap och träning åt dess klienter. Om så är fallet skulle PMSC uppfylla kravet att ha strukturell makt över information. Detta eftersom PMSC blir den aktör som anställs, utbildar och utför tjänsten – blir PMSC också den aktör som har auktoritet över hur informationen som de förmedlar till dess klienter (Strange 1994, s. 119-120).

Det är dessa kriterier för strukturell makt som PMSC ska uppfylla för att kunna förstås ha strukturell makt över säkerhet och kunskap inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik.

3 Metod och material

I metod- och materialkapitlets första avsnitt presenteras en kort redogörelse för uppsatsens forskningsdesign. I det nästkommande avsnittet beskrivs den metod som används för att genomföra uppsatsen. Därefter följer avsnitt 3.3 där tillvägagångssätt för analysen redovisas, för att sedan i 3.4 följas av en källkritisk granskning och metodologiska reflektioner.

3.1 Fallstudie

Uppsatsen är en fallstudie av PMSC inflytande över EU:s säkerhetspolitik. Således kan fallet ses som ett fall av icke-statliga aktörer och företag som har inflytande över utformning av politik (Teorell & Svensson 2020, s.47). Detta fenomen finns det många exempel på i världen, och är något som är intressant att studera eftersom politiken påverkar den enskilda människans liv och öde. Därmed skapar studien ett mervärde inte enbart på det valda fallet inom EU, utan även för att uppmärksamma hur liknande utveckling kan ha skett på andra politikområden, inom andra mellanstatliga organisationer och andra stater.

3.2 Processpåring som metod för analys

Nyttjandet av processpåring som metod kan likställas vid ett detektivarbete på grund av man genom ledtrådar följer händelser som kan förklara sitt fall (George & Bennet, 2005, s. 206-207). Genom processpåringen särskiljs relevanta aktörer och delbeslut, för att i nästa steg försöka återskapa på vilket sätt dessa har handlat, för att till sist se på vilket sätt detta kan ha gett effekter på processen. Alltså sker en kartläggning av händelser i syfte att besvara frågeställningen. Således blir fokuset inom denna studie processen fram till PMSC strukturella makt inom EU:s säkerhetspolitik, i enlighet med metodvalet processpåring där kärnan i studien är processen och inte det slutgiltiga utfallet (Esaïasson m.fl. 2017, s. 129).

I enlighet med uppsatsens syfte är en fördel inom processpårande metod att det återfinns få begränsningar för användandet av material. Därmed möjliggör metoden

att denna uppsats kan ha en bredd av material. Det krav som ställs är att det material som används ska tillföra ledtrådar för kausala mekanismer vilka varit operativa vid processen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 130).

Genom processpåring kommer en identifiering av den kausala processen, kedjan och mekanismerna genomföras (George & Bennet 2005, s. 207-208). För att komma fram till uppsatsens slutsatser om orsakerna till utfallet, kommer processpåring nyttjas för att identifiera de oberoende variablerna som föranlett det beroende. Det är genom identifieringen av den process som orsakat utfallet som alternativa förklaringar kan uteslutas (George & Bennet 2005, s. 207). Därför blir analysen av typen botten-upp analys där det empiriska materialet nyttjas som grund för att konstruera en sannolik beskrivning av de kausala mekanismerna, där utfallet skapas av de oberoende variablerna (Beach & Pedersen 2013, s. 20). Det bör understrykas att det är komplicerat att utesluta samtliga förklaringar bortsett från en, men genom instiftandet av en kausal process granskas andra förklaringar som kan ha föranlett utfallet (George & Bennet 2005, s. 207).

Vidare kan den kausala mekanismen ses som ett system av sammanlänkade beståndsdelar som förflyttar orsakskrafter från X till Y (Beach & Pedersen 2013, s. 29). Beach (2016) understryker att vid teoretiseringen av den kausala mekanismen ska delarna påvisa produktiv kontinuitet. Med andra ord innebär detta att varje segment logiskt sett leder till följande del, samt att det återfinns en avsaknad av stora logistiska hål i den kausala processen som sammankopplar X och Y. Därför identifieras samtliga delar tydligt, samt presenteras en redogörelse för hur delarna är relaterade till varandra vid konceptualisering av den kausala mekanismen. Detta i syfte att uppnå en exakt teoribildning av kausala mekanismer som resulterar i bättre orsaksteorier, samt en faktiskt empirisk spårning av orsaksmekanismerna, vilket är målet vid genomförandet av uppsatsens processpåring. Detta möjliggör även en mer detaljerad granskning av den kausala logiken i varje del av orsaksprocessen i uppsatsen. Detta resulterar i att starkare slutsatser kan dras av uppsatsens analys (Beach 2016, s. 465).

Mot denna bakgrund är metodvalet processpåring lämpligt eftersom uppsatsen syftar till att analysera processen där PMSC påverkar utformningen av EU:s säkerhetspolitik, som leder fram till PMSC strukturella makt. Därmed blir det intressant att undersöka och kartlägga PMSC aktiviteter och kapaciteter under utformningsarbetet. Det centrala i studien är därmed inte att analysera utfallet av politiken, utan det intressanta är processen vid utformningen av politiken.

3.3 Tillvägagångssätt för analysen

3.3.1 Snöbollsprincipen för insamling av material

Metod för insamling av material kommer i denna uppsats vara snöbollsprincipen. Tekniken innebär enbart en insamlingsstrategi för material och är inte ett verktyg för att analysera och samla in material samtidigt.

Strategin innebär att studiens material breddas successivt. Detta innebär i realitet att vid inledningen av studien är mängden material mindre, för att sedan efter hand kompletteras med mer material (Eliasson 2018, s. 48). Detta val motiveras med att det vore bekymmersamt att på förhand, med ett bestämt material, beskriva processen bakom PMSC inflytande över EU:s säkerhetspolitik, vilket kan leda till att betydelsefull empiri exkluderas från studien. Å ena sidan är en fördel med snöbollsprincipen att processen blottläggs vid analysens genomförande vilket förstärker objektiviteten. Å andra sidan kan en nackdel med metoden vara att urvalet av material inte sker slumpmässigt, och riskerar därmed att inte bli representativt om ett visst betydelsefullt material inte tas med i analysens omfång (Eliasson 2018, s. 47).

Sedan bör det belysas att insamlingen av material innebär en tolkning av handlingar, processer och händelser. Detta kan ha effekter på objektivitet för kvalitativa studier, då man har en egen bakgrund och egna värderingar, vilket i sin tur kan påverka analysen. Däremot hanteras detta inom denna studie genom att redovisa studiens tillvägagångssätt, ha en god transparens och en tydlig redovisning av tolkningar. Detta med ambitionen att uppnå god validitet (Eliasson m.fl. 2017, s. 57-58) därmed redovisas undersökningens tillvägagångssätt i kapitel 3.3.3 om studiens operationaliseringar.

3.3.2 Material

Med avsikt att förhindra nackdelarna med snöbollsprincipen, samt göra processpåringen genomförbar, har ett brett urval av material av stått till grund för uppsatsens empiri. Till följd av att mängden material som står till grund för empirin är stor har flertalet indikatorer särskiljts, vilket var målet med analysen. Under genomförandet av analysen blev det slutliga materialet officiella dokument från olika EU-organ, budgetar, rapporter samt forskning och studier från olika forskare och akademiska undersökningar. Motivering för valet av material är att selektionen

har möjliggjort en kartläggning och spårning av processen på PMSC utövande av aktiviteter som leder fram till dess strukturella makt har kunnat genomföras.

Initialt inhämtades material genom primärkällor ur EU:s data från EUR-Lex, förordningar, resolution från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen och Europeiska unionens institution för säkerhetsstudier. Samtliga källor bidrog till spårandet av processen och kartläggningen av PMSC inblandning i EU:s organ och arbete. Särskilt resolutionen från Europaparlamentet (2017) har tillfört med värdefull information om EU:s egna syn på PMSC, samt vilka uppdrag som EU har utkontrakterat till PMSC. Dock, på grund av bristen på offentliga dokument från EU med information om PMSC, inleddes en inhämtning av material från sekundärkällor.

Till följd av bristen på offentliga dokument från EU, samt tack vare avsaknaden av insyn i de arbets- och expertgrupper som PMSC har verkat i, har de akademiska texterna och rapporterna bidragit med viktig forskning och förklaringsfaktorer. En del av materialet i uppsatsen består av rapporten *The EU's Defense Ambitions: Understanding the Emergence of a European Defense Technological and Industrial Complex* från forskaren Raluca Csernatonu (2021). Rapporten har publicerats av Carnegie Europe vars syfte är att bistå med oberoende analys av europeisk utrikes- och säkerhetspolitik (Carnegie Europe 2022). Rapporten bidrog till empirin genom att förse med data på EU:s bidrag till PMSC och samlad information om expertgrupper inom EU.

Materialet från rapporterna av Mark Akkermann och Chris Jones tillför samlad data på EU:s budget för satsningar på PMSC, kartläggning av möten och därtill förklaringsfaktorer för händelser och processen. Till följd av uppsatsen omfång avgränsas materialet i uppsatsen till dessa.

3.3.3 Operationaliseringar

Den beroende variabeln för studien är PMSC strukturella makt inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik. De oberoende variablerna består av de aktiviteter och kapaciteter som föranledde PMSC strukturella makt. Alltså är X = aktiviteter och kapaciteter av PMSC, och Y = strukturell makt för PMSC inom utformandet av EU:s säkerhetspolitik.

3.4 Metodologiska reflektioner och källkritik

Till följd av variationen på material i uppsatsen ökar dess trovärdighet (Esaiasson m.fl 2017, s. 298). Därmed bidrar det breda materialet till att skapa en mer heltäckande och djupgående analys av processen.

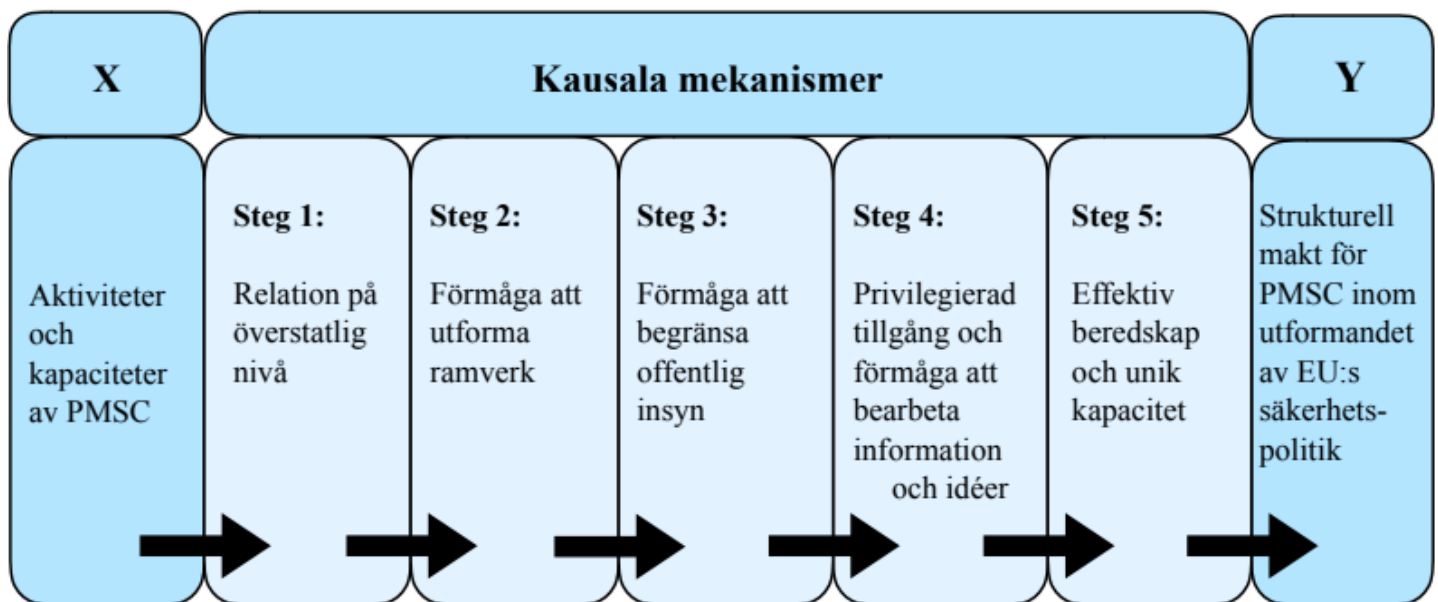
Ur ett källkritiskt perspektiv består uppsatsens material av primär- och sekundärkällor. Vid insamling av material beaktades källornas tendens. De rapporter och data som används i studien är i första hand hämtade från EU, organisationer och oberoende forskare (Esaiasson m.fl 2017, s. 296-297). Kritik kan däremot riktas mot valet av att använda rapporten från Jones (2017) eftersom den är publicerad via Transnational Institute (TNI) och Statewatch. TNI är ett internationellt institut för forskning som arbetar för en rättvis, demokratisk och hållbar planet (TNI 2022). Institutet kan därmed ha en viss subjektivitet vid dess forskning. Statewatch i sin tur, är en ideell frivilliggrupp bestående av jurister, forskare och journalister som uppmuntrar till publicering av grävande journalistik, kritisk forskning och granskning (Statewatch 2022).

Även båda artiklarna från Akkerman (2016) är publicerade av TNI och Stop Wapenhandel, där den sistnämnda är en oberoende forsknings- och kampanjorganisation som forskar på vapenindustrin och handel (Stop Wapenhandel 2022). Det ska understrykas att rapporten i sig kan ha spår av tendens och värderingar som beaktats under skrivprocessen och vid användandet av rapporterna. Samtidigt är rapporten baserad på statistik från bland annat SIPRI, vilket är ett oberoende internationellt institut som ägnar sig åt forskning om krigsmateriel och konflikter (SIPRI 2022), vilket minskar risken för källans tendens. Däremot kan aldrig tendens uteslutas, och måste därmed tas i beaktning.

Ett metodologiskt övervägande som beaktades är att processpåring endast kan förse med en kausal förklaring om det går att spåra att processen från handlande till slutgiltigt resultat (George & Bennet 2005, s. 222). Därmed ställer det krav på att materialet i uppsatsen ska vara fullständigt och inte lämna frågetecken eller oförklarliga händelser. Detta har behandlats med en hög ambition och genom att avlägga ett gediget arbete på att göra tidslinjen fullständig och fylla samtliga händesluckor. Problem hade däremot kunnat uppstå vid brist på material och data, då kausaliteten hade kunnat ifrågasättas.

4 Analys

I följande avsnitt presenteras uppsatsens empiriska material samt analysen av den. Innan analysen påbörjas presenteras initialt en tabell för processpåring, i syfte att skapa en överblick och förståelse av processen för läsaren innan analysen inleds. Dispositionen i analysen följer en tidslinje och är indelad i kapitel som består av de olika delarna som utgör processpåring, och som tillsammans leder fram till utfallet strukturell makt. Inledningsvis påbörjas analysen år 2003 för att sedan följa processen fram till år 2021. I det sista steget, 4.5, följs inte den tidigare tidslinje exakt, då den undersöker på vilka sätt PMSC på grund av sin inblandning i tidigare delar av processen, har fått uppdrag av EU.

Figur 1. En kausal mekanism för hur PMSC har strukturell makt inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik. Figuren är skapad i linje med Beach & Pedersen (2013) modell för processpåring.

Ovan presenteras Figur 1. där samtliga steg i den kausala mekanismen redovisas. Processpåring innebär att analysen börjar från steg 1, där relation på överstatlig nivå sedan leder till steg 2, alltså att PMSC får förmåga att utforma ramverk. Vilket i sin tur leder till steg 3, och så vidare. Med andra ord leder varje steg till det efterkommande.

4.1 Steg 1: Ny era – Relation på överstatlig nivå

2003 skapar Europeiska kommissionen “The Group of Personalities on Security Research”, hädanefter “GoP”. Gruppen består av representanter från EU, dess medlemsländer och framförallt företagsledare från PMSC såsom: BAE Systems, Indra, Thales och Leonardo S.p.A (Karampekios & Oikonomou 2018, s. 198). Mer exakt var 8 av 29 platser till privat sektor (Jones 2017, s. 30). Syftet med gruppen var att inom säkerhetsforskningen föreslå principer och prioriteringar för ett europeiskt säkerhetsforskningsprogram i linje med EU:s utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska mål och dess ambition att bygga upp ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (European Commission 2004a, s.4). Dock återfinns det endast lite offentlig information tillgänglig för allmänheten om gruppens förhandlingar. Detta trots det faktum att gruppen spelade en viktig roll i utvecklandet av visionen om EU Security Research Program och för arbetet i att skapa förutsättningar för prioriterade områden för säkerhetsteknik med användningsområden inom både det militära och civila (Csernatonu 2021, s. 26).

Det tidigare arbetet leder fram till att gruppen år 2004 presenterade rapporten “Research for a Secure Europe” som syftade till att vägleda vid utformningen av “EU’s Security Research Programme” (GoP 2004). Ett förslag i rapporten var att EU behöver satsa mer och maximera investeringarna inom säkerhetsforskningen. Gruppen förklarar att det bästa sättet att göra detta är genom en korsbefruktning av forskning på både det civila och militära, eftersom en sådan strategi skapar vinster av resurser och forskningsresultat. Gruppen gav även förslag på att en expertgrupp bör etableras (Csernatonu 2021, s. 28).

Till följd av rapporten publicerade Europeiska kommissionen 2004 ett meddelande “Security Research: The Next Steps” där de sökte institutionalisera ett enhetligt program för utveckling och forskning (European Commission 2004b). Dessutom etablerar kommissionen år 2005 en expertgrupp, nämligen European Security Research Advisory Board, hädanefter förkortat ESRAB (EUR-Lex 2005).

ESRAB:s roll var i sin tur att skapa en strategisk riktning för efterfrågan på teknik och säkerhetsforskning, samt att bistå med expertis inför utförandet av European Research Programme (ESRP). ESRAB bestod av företagsledare från PMSC, forskningsorganisationer, offentliga myndigheter och EU-institutioner. Mer exakt var 14 av 40 platser tilldelad privat sektor (ESRAB 2016; EUR-Lex 2005).

Arbetet av ESRAB ledde till att de i september 2006 lämnade in sin slutrapport innehållande mer specifika och riktade rekommendationer till olika områden inom säkerhetspolitiken (EUR-Lex 2007). Detta steg innebar ett nytt skede inom EU:s säkerhetspolitik. Trots faktumet att en nära relation mellan regeringar och PMSC tidigare var normen, var det nytt att relationen fanns mellan dem på överstatlig EU-nivå (Slijper 2005).

Att stiftan av GoP leder till skapandet av ESRAB, som i sin tur ledde till att PMSC nu återfinns på överstatlig EU-nivå, kan ur perspektivet av neoliberalismen ses som ett steg i förskjutningen från det formella till den informella styrningen, och som en konsekvens av det skapas nya aktörer på regeringsarenan (Larner 2000, s. 14; Lemke 2005, s. 11). Dessutom kan PMSC förklaras vara ett "epistemic community" eftersom Europeiska kommissionen utser PMSC, genom GoP och ESRAB, att bistå med expertis. Gruppernas olika rapporter syftade därtill att precisera problem och rekommendera lösningar för att ge förslag till utformningen av "EUs' Security Research Programme" och att ge rekommendationer inom säkerhetspolitiken – vilket överensstämmer hur "epistemic communities" arbetar för att påverka den politiska agendan (Haas 1992, s. 3).

Sammanfattningsvis kan, i förhållande till uppsatsens teoretiska utgångspunkter, tillsättningen av GoP och ESRAB ses som ett startskott på en ny inriktning i EU:s säkerhetspolitik. Kedjan av händelser leder fram till att företagsledare från PMSC får plats vid förhandlingsborden tillsammans med högt uppsatta EU-tjänstemän.

4.2 Steg 2: Förmåga att utforma ramverk

Under samma period som ESRAB:s slutrapport lanserades år 2006, påbörjades möten mellan företagsledare från PMSC, Schweiz och International Committee of the Red Cross (ICRC) som kom att leda till Montreuxdokumentet. Under 2007 och 2008 hålls fyra möten som resulterar i antagandet av Montreuxdokumentet (Montreux Document Forum 2022). Montreuxdokumentet är ett avtal mellan länder som behandlar skyldigheter gällande PMSC. Dokumentet består av ett 70-tal rekommendationer för att hålla en god praxis för företagen. I första hand riktar sig dokumentet till policys gällande väpnade konflikter, men principerna ska utgöra riktlinjer och relevans även utanför väpnade situationer (ICRC 2008).

Stiftan av Montreuxdokumentet ledde fram till att det fanns en stark övertygelse om att PMSC också måste delta direkt i arbetet med att reglera sin bransch. Under 2009

och 2010 hölls en rad möten mellan PMSC, regeringar och icke-statliga organisationer där det slutliga International Code of Conduct-dokumentet utarbetades och skrevs under i november 2010 (Prem 2021, s. 357). Detta ledde till det schweiziska initiativets andra spår: "The International Code of Conduct for Security Service Providers", hädanefter förkortat till ICoC (Van Amstel & Rodenhäuser 2016, s. 7). Koden är en samling principer för PMSC som bildades genom anstiftan från flera intressenter som kallats av den schweiziska regeringen. Intressenterna som är en del av koden är företrädare för PMSC, organisationer i det civila samhället och stater. Koden utformar flera skyldigheter för PMSC gällande mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Initiativtagarna gjorde vidare satsningar och utvecklade det styrande organet International Code of Conduct Association, fortsättningsvis ICoCA (Schneiker & Joachim 2017, s. 12). Med andra ord lägger ICoC grunden för utformandet av en institutionell ram för ansvarsskyldighet och tillsyn för ICoC som mynnade ut i ICoCA som tillsynsmekanism (ICoCA 2022). Här kan det utifrån Leanders (2005) teori förklaras att PMSC har haft möjlighet att uttrycka sina åsikter om hur det institutionella ramverket ska utformas, vilket i sin tur har lett till att PMSC varit delaktiga i utformningen av kriterier för utvärdering (Leander 2005, s. 821).

Styrningsorganet ICoCA har tre områden med centrala uppgifter: 1) verifiering av de undertecknande företagens efterrättelse av koden och de kvaliteter som härrör från den, (2) kontroll och övervakning av PMSC arbete på fältet, och (3) en mekanism för att ta itu med överskridanden av koden. ICoCA-sammanslutningen består av en tredelad ledningsstruktur som möjliggör ett likvärdigt deltagande och beslutsfattande från de tre grupper: PMSC, regeringarna och det civila samhället. Samtidigt som ICoCA medförde en helt ny grad av kontroll och granskning av PMSC, innebar det också en stor möjlighet för branschen att förfoga över sitt eget öde inom branschen. Detta möjliggörs bland annat på grund av det faktum att röststrukturen i styrelsen, det primära beslutsorganet i ICoCA, kräver en majoritet på två tredjedelar av styrelsemedlemmarna, inklusive minst två röster från varje pelare. Genom denna röststruktur skapas ett skydd för PMSC och de övriga intressegrupperna när inget röstblock kan försummas av de övriga två blocken (Prem 2021, s.357).

Därtill är det viktigt att understryka att involveringen i ICoC i förväg har reducerats till aktörer som delar en grundläggande kunskap om PMSC, och på vilket sätt de bör styras. Alltså idén att industrins framtid är stabil och därmed ska branschen styras med tolerans hellre än att stoppa den till fullo (Schneiker & Joakim 2017, s. 13). Detta möjliggjorde för PMSC att framföra en politisk agenda som överensstämmer med deras egna intressen. Följden av detta är att koden speglar den

privatiseringsvänliga tonen som intressenterna tillförde under kodens utformande. Koden problematiserar inte PMSC i sig, utan eftersträvar att göra dem till “bättre” företag (Prem 2021, s. 358).

Att en reglering av branschen inom PMSC var nödvändigt var ett faktum, frågan var egentligen på vilket sätt en reglering skulle ske. Trots att företagsledare inom PMSC var positiva till Montreuxdokumentet förmedlade de ett behov av praxis för branschen, i synnerhet inom områden där stater hade ett nedsatt styre och förlorat möjligheten att genomföra sina skyldigheter utifrån dokumentet (Buzatu 2015, s. 27). Trots att tanken bakom den branschgemensamma koden i huvudsak var industridriven (Buzatu 2015, s. 28) var bildandet av koden ett mångsidigt och inte ett ensidigt arbete av företagsledare inom PMSC. Dessa företag gynnades istället av den stöttning de fick utav icke-statliga organisationer och stater som förband sig till forumet av skilda anledningar (Prem 2021, s. 357).

Sammanfattningsvis blir Montreuxdokumentet och ICoC produktiva utrymmen där PMSC får utrymme och chans till att framställa sig själva som legitima, respektabla och goda aktörer (Prem 2021, s. 346). I detta steg i processen fram till strukturell makt har det skett en fördjupad integration till följd av PMSC relation på överstatlig nivå, som medfört att PMSC har blivit mer integrerade i utformningen av sitt egna regelverk. Därför kan denna del av processen förklaras vara tydligast förankrad i strukturell makt, eftersom strukturell makt tas i uttryck genom att aktören är delaktig i uppsättningen av ramverk (Strange 1989)

PMSC har med andra ord fått ännu en instans där de får utrymme att föra fram sina åsikter och bidra till att skapa ett gott anséende om sig själva som aktör. Till följd av att PMSC medverkade i framtagandet av Montreuxdokumentet och ICoC, kan det enligt teorin om “inside lobbying”, tolkas som att PMSC har använt sig utav “inside lobbying” för att få plats vid förhandlingsbordet (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

4.3 Steg 3: Förmåga att begränsa offentlig insyn

Till följd av utformningen av ramverket har PMSC kunnat fortsätta sitt arbete inom EU:s säkerhetspolitik, eftersom utformningen inte har inneburit ett hinder för deras verksamhet. Därför genomförs möten mellan EU:s offentliga tjänstemän och företagsledare inom PMSC regelbundet i februari 2011, mars 2012, mars 2013 och april 2014 i syfte att granska på vilka sätt man kan gynna säkerhetsindustrin i

Europa (Jones 2017, s. 2). De mest inflytelserika lobbyorganisationerna för EU:s militär- och säkerhetsindustri är European Organisation for Security (EOS), the Aerospace and Defence Industries Association of Europe (ASD) och tankesmedjan Friends of Europe (Akkermann 2016a, s. 19). Samtidigt, med tanke på att EOS har en deklarerad lobbybudget på 200 000-299 999 euro, enbart under 2016, och ASD har en lobbybudget på 298 000 euro för 2015, är industrin för PMSC representerad i maktkorridorerna i Bryssel (Jones 2017, s. 2). Ur ett perspektiv från neoliberalism kan detta ses som ännu en förskjutning från officiella till inofficiella styrningsmekanismer (Lemke 2005, s. 11). Det kan även argumenteras för att vara en tydlig form av “inside lobbyism” eftersom detta är en politisk aktivitet som inte exponeras för offentlig insyn (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

Det inflytande som företagen har är ingen slump: ett av de viktigaste målen för EU:s försvars- och säkerhetspolitik är att säkerställa vinster för den europeiska säkerhetsindustrin. Trots att kommissionen ibland avvisar branschens förslag, har kommissionen ändå beviljat branschens deltagande utan motstycke inom säkerhetsforskningen och EU:s bredare säkerhetsstrategier (Jones 2017, s.2). Detta skulle kunna förklaras indikera på att PMSC har fått inflytande på kommissionens arbete genom “inside lobbying”, eftersom de har fått åtkomst och framgång i säkerhetspolitiken till följd av deras informella arbete (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

I Europaparlamentets undersökning “Review of Security Measures in the 7th Research Framework Programme FP7 2007-2013” från 2014 klargörs att säkerhetsforskningen under 2007 till 2013 endast till viss del har berört säkerhetsfrågor och EU-medborgarnas frågor. Istället har säkerhetsforskningen ställts i “service of industry rather than society” (Bigo et. al 2014, s. 7). Därtill framkommer det av studien att den politiska processen för säkerhetsforskning, samt expertutredningar och “high-level public-private dialogues”, i stora drag undgick civila samhällsaktörer. Dessa företrädare för medborgarnas intressen, inklusive icke-statliga organisationer och parlamentsledamöter, var i stort sett frånvarande i dessa forum, medan representanter från PMSC och EU:s säkerhetsorgan var överrepresenterade i rådgivande- och expertgrupper. Dessa omständigheter är oroväckande för den politiska och offentliga tillsynen av europeisk försvars- och säkerhetsforskning uttrycker de själva i rapporten (Bigo et. al 2014, s. 33).

Trots denna undersökning skapar EU i juni år 2014 “The Group of Personalities on Defence Research”, hädanefter GoP, som syftar till att vara ett rådgivande organ till hjälp för att ta fram agendan för EU Military Research Programme. Gruppen består av flera PMSC såsom Airbus Group, Leonardo, BAE Systems, och Indra.

Föredragande för gruppen var dåvarande direktören för Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier, Antonio Missiroli (European Defence Agency 2015). PMSC, som anlitas av EU för att verka som experter som ska förse med expertis och rådgivning, kan här argumenteras för att vara ett "epistemic community" just eftersom EU erkänner deras kompetens och expertis vid uppdragsgivandet. Givet det här argumentet, vill också PMSC få dessa uppdrag eftersom det är genom att utpeka problem och ger förslag på lösningar, som de får chans att påverka politiken (Haas 1992 s. 14).

Gruppens arbete leder fram till att de i februari 2016 redovisar sina rekommendationer för en långsiktig plan till stöd för det europeiska försvarssamarbetet. Deras rapport "European Defence Research: The Case for an EU-funded Defence R&T Programme" (European Commission 2016) hade stort inflytande på fastställandet av de prioriteringar för EU:s försvars- och säkerhetsforskning, samt utformandet av inriktningen på säkerhetspolitiska projekt, exempelvis lanseringen av "Preparatory Action on Defence Research" (PADR) som pågick under åren 2017-2019 (Csernatonni 2021, s. 38).

I sin tur leder GoP:s arbete till att Europaparlamentet i oktober år 2016 röstar för ett förslag som är till fördel för PADR. Detta innebär i praktiken en garanti för en satsning med 90 miljoner euro till försvarsforskningen under åren 2017 till 2019 (EUISS 2016). PADR var ett föregångsprogram till "European Defence Fund" som finansierade 18 forskningsprojekt inom försvar och säkerhet (European Commission 2022). Genom PADR skapade GoP ett tillfälle för politiska och försvarsindustriella aktörer, såsom PMSC, att träffas och förhandla utformningen för försvarsforskningen. Detta är ytterligare ett exempel som ur perspektivet neoliberalism kan förklaras vara en förskjutning från den formella styrningen, till den informella (Lemke 2005, s. 11).

Sammantaget finns det få offentliga uppgifter om GoP:s arbete – samtidigt som deras arbete för europeisk säkerhetsforskning hade stort inflytande. Gruppen bidrog till att utveckla den grundläggande visionen om "EU Security Research Program", och arbetade också för att EU skulle prioritera säkerhetsteknik för användning inom både det civila och militära. Den centrala uppgiften för gruppen var att föreslå prioriteringar och principer inför inrättandet av EU:s European Security Strategy. Gruppen fungerade även som politisk mötesplats för Europeiska kommissionen att förankra ett nära samarbete med aktörer inom försvars- och säkerhetsindustrin, i syfte att dra nytta av deras nischade militära insikter och tekniska expertis (Csernatonni 2021, s. 29). Detta kan resoneras för att vara ytterligare ett tillfälle där

PMSC kan ses som ett “epistemic community”, eftersom de anställs till följd av deras genrespecifika expertis (Haas 1992 s. 14).

En konsekvens av GoP:s maktstruktur och “high-level agenda setting” för fastställandet av dagordningen är att möjligheten för offentlig insyn liten – därmed skapas problem för EU:s kontroll och styrning av GoP till följd av försvarsindustrins intensiva koncentration till intresse- och rådgivande grupper. Eftersom representanter från det civila samhället har uteblivit, har även en meningsfull representation av allmänheten uteblivit. Bristen på en öppen och mer inkluderande process för utformningen av politiken får betydande effekter när det handlar om att justera auktoritetsmönster i styrningen av EU:s försvars- och säkerhetspolitik, samt vid omdefinieringen av det offentlig-privata inom försvars- och säkerhetsforskning (Csernaton, s.32). Ett centralt inslag i “inside lobbying” är att det återfinns en liten insyn, vilket överensstämmer med GoP:s verksamhet (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7), och kan även ur ett perspektiv från neoliberalism förklaras vara ett tecken på förskjutningen från formella till informella styrningsmekanismer (Lemke 2005, s. 11; Larner, s. 5-6; Peck & Tickell 2002, s. 382-3).

Sammanfattningsvis har det skapats en försvårad insyn i arbetet som ligger till grund för EU:s säkerhetspolitik till följd av att PMSC hade förmågan att påverka utformningen av sitt eget ramverk. Detta eftersom PMSC fortsatta arbete har tillåtit dem att skapa skyddade rum som är fri från offentlig insyn för deras verksamhet. Detta har lett till att flaskhalsar har skapats när det gäller insyn för offentligheten, som bland annat redovisas i Europaparlamentets egna rapport. På grund av det faktum att Europaparlamentet redovisar att säkerhetsforskningen har varit i “service of industry rather than society” mellan åren 2007-2013 (Bigo et. al 2014, s. 7), väcks frågor om EU efter 2013 har stoppat PMSC inflytande inom säkerhetsforskningen. Det empiriska materialet i kapitlet visar dock att EU fram till år 2017 satsat flera miljarder till PMSC och i rapporten från Csernatonui (2021) förklaras det att det finns liten offentlig insyn i arbetet från GoP.

4.4 Steg 4: Privilegierad tillgång och förmåga att bearbeta information och idéer

I juni 2017 föreslog Europeiska kommissionen att 40 miljarder euro ska spenderas fram till 2027 för att satsa på forskning och utveckling av vapen och militär. Satsningen ska möjliggöras genom European Defence Fund. I EU:s förordning

2018/0254(COD) om European Defence Fund förklaras att Europeiska kommissionen är ansvarig för bevakning av fondens genomförande, samt väljer ut projekt att finansiera. PMSC, forskare och expertkommittéer kommer bistå kommissionen med rådgivning och hjälp för övervakning och genomförande. Genom implementeringen av försvarsfonden finansierar EU för första gången den europeiska försvarsindustrin (EU:s förordning 2018/0254). EU blir med sin satsning på 8 miljarder euro i Europeiska försvarsfonden en av de tre primära investerarna inom Europas försvarsforskning (Legrand 2021).

Mot det faktum att PMSC kommer stå till förfogande för kommissionen, med allt från genomförande till tillsyn över resultaten av implementeringen, går det att se att PMSC har en bricka i spelet och därmed en chans att framföra sina åsikter på området. Eftersom PMSC har möjlighet att uttrycka åsikter om implementeringen och resultaten av fondens genomförande, kan detta enligt Leander (2005) teori skapa en problematik när PMSC i viss mån är med och utvärderar sitt egna arbete. Detta kan enligt Leanders (2005) teori förklaras vara något som tyder på PMSC utbredda inflytande. Det kan dessutom innebära att PMSC har varit delaktiga i utformningen av utvärderingskriterier (Leander 2005, s. 821). Detta går även att koppla till "inside lobbying" där PMSC bistår med expertis i syfte att få ett informationsbaserat utbyte av kommissionen (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7). Därtill går det även att se att PMSC blir anlitate av kommissionen till följd av deras kompetens på området, i likhet med teorin om "epistemic communities" där de förklaras vara experter (Haas 1992 s. 14). Att anlita PMSC på detta sätt går även ur perspektivet från neoliberalismen att se som ett kliv från officiell till inofficiell styrning av politik (Lemke 2005, s. 11).

I samband med besluten om European Defence Fund tar 23 av EU:s medlemsstater i november 2017 det första formella klivet för Permanent Structured Cooperation, PESCO, genom att skriva under en gemensam anmälan (PESCO 2022a). Den 11 december 2017 inrättades PESCO formellt genom rådets beslut (GUSP) 2017/2315 av den 11 december 2017 med 25 deltagande. Samarbetet innebär i praktiken en överenskommelse om en större satsning på försvar och på upphandling av militärutrustning. Detta innebär också ett industriellt samarbete där privata militära-, säkerhets- och försvarsföretag inkluderas (PESCO 2022b). Alltså väljer både EU och medlemsländer att satsa på PMSC.

Som en följd av inrättandet av European Defence Fund tar EU i juli år 2018 beslutet att anta European Defence Industrial Development Programme, EDIDP. Detta i syfte att stärka den europeiska försvarsindustrin konkurrenskraft och dess utvecklingskapacitet. Budgeten för programmen var 500 miljoner euro, varav två

tilldelningar gjordes i form av ett bidrag på totalt 100 miljoner euro till Airbus, Dassault och Leonardo för deras projekt för Eurodrone. Ytterligare ett bidrag på 37 miljoner euro tilldelades till Thales Sa, Leonardo S.p.A och Indra för deras ESSOR projekt (Csernatonni 2021, s. 42).

Det är även viktigt att belysa att tidigare var några av de största vinnarna av den europeiska säkerhetsforskningen stora företag. I december 2016 var Atos involverat i 15 projekt (6,5 miljoner euro), Thales (nio projekt, 4,6 miljoner euro), och Airbus (två projekt, 3,6 miljoner euro). Under den föregående sexårsperioden (2007-2013) var de viktigaste företagen Thales (28,5 miljoner euro, 63 projekt), Selex (23,2 miljoner euro, 54 projekt), BAE Systems (14,2 miljoner euro, 32 projekt) och Indra (12,3 miljoner euro, 16 projekt). projekt). Sammanlagt tog privata företag nästan 552 miljoner euro från budgeten för det sjunde ramprogrammet för European Security Research Programme (2007-2013), cirka 40 % av den totala budgeten på 1,4 miljarder euro. Per projekt tog privata företag i genomsnitt nästan 25 % mer pengar från budgeten för 2007-2013 European Security Research Programme, än vad de gjorde från motsvarande forskningsprogram som hälsa, energi, miljö och transport (Jones 2017, s. 3).

Därtill leder EDIDP:s slut vid 2020, till att EU startar det EU-finansierade forskningsprogrammet Horizon 2020. Det förklaras att PMSC som exempelvis Leonardo S.p.A har tydligt engagemang och inflytande inom utformningen av programmet (Akkerman 2016a, s. 30). Företaget var år 2015 rankad som nummer nio på listan över de största försvarsentreprenörerna i världen (SIPRI 2014, s. 3) vilket talar för att företaget besitter en kapacitet att kunna påverka forskningen och i sin tur, politiken. Därtill är företaget medlem i minst två lobbyorganisationer, ASD och EOS, som företräder säkerhetsföretagens intressen – där båda två har signifikant inflytande över formandet av EU:s säkerhetspolitik (Boros 2016). Dessutom är flertalet medlemmar av “the Protection and Security Advisory Group”, vars huvuduppdrag är att ge rådgivning till Europeiska kommissionen om genomförandet av Horisont 2020 (European Commission 2021), medlemmar av EOS (Boros 2016).

Sammanfattningsvis har PMSC förmåga att begränsa offentlig insyn lett till att de har fått en privilegierad tillgång och förmåga att bearbeta information och idéer, eftersom de genom lobbying har fått bidrag och genomfört forskning. Dessutom har EU:s satsningar på dels de ekonomiska, dels samarbeten och framför allt på forskningen ökat de senaste åren. PMSC är en aktör som tagit del av satsningarna – från startskottet med ökad budget på forskning, till ökad finansiering av teknologi vid riktade bidrag till olika PMSC. Att PMSC genomför en del av EU:s forskning

inom försvar- och säkerhet ger dem en privilegerad position där de får tillgång till information, och har förmågan att bearbeta information och idéer. Här kan det utifrån det informationsbaserade utbytesperspektivet, inom “inside lobbying”, ses som att PMSC har utbytt betydelsefull information med beslutsfattarna inom EU och i gengäld fått åtkomst, och i sin tur, framgång i politiken (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

4.5 Steg 5: Effektiv beredskap och unik kapacitet

Europeiska unionens institution för säkerhetsstudier skriver att PMSC verkar i allt större utsträckning som politiska beslutsfattare och är direkt delaktiga i beslutsfattandet och verkställandet av dess politik (EUISS 2010, s. 40). I flera interna dokument från EU (Europeiska unionens råd 2014; Europaparlamentet 2017) samt akademiska undersökningar (Giumelli och Cusumano 2014) har det bekräftats att EU:s användning av PMSC är utbredd. Företagen har främst anställts i syfte att arbeta med Common Security and Defence Policy-uppdrag (CSDP), som innebär ett policyramverk för samarbete mellan EU:s medlemsstater. Inom denna kan EU driva igenom operativa uppdrag för att stärka den internationella säkerheten i tredjeländer och bevara freden genom arbete av militära och civila resurser från EU:s medlemsländer (Europeiska kommissionen 2022).

I uppdragen från CSDP har PMSC varit en avgörande och central aktör. Områdena som företagen har blivit anställda inom har en stor variation. Mellan åren 2003 till 2021 har EU använt sig utav PMSC i 8 av 11 militära operationerna och inom de civila operationerna har företagen anställts till 9 av 26 stycken (Cusumano & Bures 2022, s. 168).

Tjänsterna som PMSC tillhandahåller är mycket omfattande och innebär allt från logistiska tjänster till stridsstöd, återuppbyggande efter en konflikt och erbjudandet av militärteknik. Dessa tjänster innebär i första hand arbete utanför EU:s medlemsländer, men företagen genomför även uppdrag inom medlemsstaterna, exempelvis vakter vid infrastruktur och drift av fängelser (Europaparlamentet 2017). Därtill har PMSC inom de militära uppdragen blivit anställda inom samtliga tjänster utom transport när det gäller uppdraget EUFOR/Operation Althea i Bosnien och Hercegovina (Europeiska unionens råd 2014, s. 9; Cusumano & Bures 2022, s. 169).

Förutom att företagen tillhandahåller renodlad säkerhetservice och tjänster, erbjuder de dessutom olika typer av underrättelseverksamhet (Europaparlamentet 2017).

Detta kan förklaras vara problematiskt enligt Leander (2005), som förklarar att beslutsfattarnas förståelse av hot påverkas av PMSC när de måste sälja sina produkter och önskar övertyga om att just deras tjänster och produkter är nödvändiga för EU:s säkerhet (Leander 2005, s. 815-818). Därmed skapar PMSC säkerhetsförståelser som är så konkreta och påtagbara som möjligt (Leanders (2005, s. 814).

Därtill anställs PMSC av EU på uppdrag att skydda EU:s ambassader och andra EU-byggnader, representanter och valövervakare över hela världen (Giumelli och Cusumano 2014, s. 39; Davitti 2019). Dessutom köper EU deras utbildning, konsulttjänster, rådgivning, underrättelse och transport. Exempelvis lades samtliga av dessa tjänster ut på entreprenad till PMSC i fyra civila uppdrag: Eupol COPPS i de palestinska territorierna, Eupol Afghanistan, Eulex Kosovo och EUMM i Georgien (Europeiska unionens råd 2014, s. 9; Cusumano & Bures 2022, s. 169). Enligt Leander (2005) är PMSC roll vid utbildning och konsultation central, eftersom de lär ut och har en expertis på säkerhet som speglas av företagets egna intresse, och påverkar därmed EU:s förståelse av säkerhet. Här får PMSC utrymme att hamna i en rådgivande roll, och får därmed chans att forma den säkerhetspolitiska agendan och i sin tur påverka politiska utfall till sin fördel (Leander 2005, s. 815-818).

I resolutionen från Europaparlamentet (2017) förklaras att utkontrakteringen av militär verksamhet sker för att förse tjänster på ett mer kostnadseffektivt sätt. PMSC förklaras även vara en tillgång då de kan tillhandahålla kapacitet som uteslutande saknas inom de nationella väpnade styrkorna. Dessutom beskrivs PMSC att ofta vara tillgängliga för att anställas med kort varsel – på ett snabbt, smidigt och kompletterande sätt (Europaparlamentet 2017). Detta kan förstås genom teorin om “epistemic communities” där PMSC är ett nätverk bestående av experter med erkänd expertis och kompetens, och besitter därmed betydelsefull kunskap som EU förklarar uteslutande saknas hos de nationella styrkorna (Haas 1992, s. 3).

Sammanfattningsvis förklarar Europaparlamentet genom sin resolution, tillsammans med forskningstudier, att PMSC återfinns och arbetar inom vitt spridda områden av EU:s genomförandefaser av säkerhet- och försvarspolitik. Vi ser företagen i allt från EU:s underrättelseverksamhet, i uppdrag att skydda personer och byggnader, till att vara med och strida på EU:s uppdrag utomlands.

Därför kan det förklaras, i det sista steget i processen som leder fram till PMSC strukturella makt inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik, att PMSC på grund

av sin inblandning i tidigare delar av processen, nu är aktören som kan sälja ut de tjänster som ger bäst resultat. De är den aktör som kan bistå EU med effektiv beredskap. De besitter en unik kapacitet och position som gör att de blir attraktiva för EU att anställa.

I analysens sista steg kan nu PMSC förklaras uppfylla kraven för att ha strukturell makt inom säkerhet och kunskap eftersom de är aktören som tillgodoser med dessa behov. PMSC har kontroll över information eftersom de är den aktör som tillhandahåller kunskap och träning för EU, och de är den aktör som anställs av EU för att tillgodose med skydd och säkerhet – därför har de också strukturell makt inom säkerhet eftersom de är “beskyddarna”. PMSC har förmågan att bestämma vem som ska få tillgång till behoven och på vilka villkor dessa behov ska tillgodoses. PMSC har i tidigare led av processen dessutom varit delaktig i skapandet av sitt eget ramverk för arbetssätt (Strange 1989).

5 Resultat

Utifrån empirin i analysen kan följande konstateras: satsningarna, både ekonomiskt och via samarbeten, på EU:s gemensamma försvar, har fortsatt de senaste åren. PMSC är en aktör som tagit del av satsningarna – från startskottet med ökad budget på forskning, till ökad finansiering och investering för den teknologiska utvecklingen, till att slutligen få mer uppdrag, både utomlands och inom unionen. PMSC har alltså på många olika plan varit delaktig i EU:s säkerhetspolitik – från det initiala steget i skapandet av GoP, till inblandning i utformandet av EU:s säkerhetsforskning, till de uppdrag de har fått från EU, både i skydd, utbildning, konsulttjänst, underrättelse och ute i väpnade strider.

Som en följd av att PMSC, tillsammans med andra, tar fram policys och riktlinjer för hur forskningen ska formas, har de också möjlighet att skapa de målinriktningar och hotbilder för framtidens EU. Tillsammans med faktum att PMSC får bidrag av unionen, i syfte att arbeta för dessa mål, och på uppdrag av kommissionen, får vara med och granska genomförandet av European Defence Fund. Dessutom blir PMSC anställda av EU på många olika delar av implementeringen av EU:s säkerhetspolitik – både på uppdrag inom unionen och utomlands. Med andra ord är PMSC inblandade i många delar av utformningen av EU:s säkerhetspolitik som ligger till grund för de beslut som EU fattar.

Det går att beskriva att PMSC har tagit strukturell makt inom EU:s säkerhetspolitik på flera sätt. Utifrån perspektivet neoliberalism kan processen ses en som skiftning av politiken, där nya maktförhållanden har skapats inom EU. Det betyder att en förskjutning från det formella till informella styrningsmetoder har skett, och detta har i sin tur gjort det möjligt för PMSC att ta plats på regeringsarenan (Lemke 2005, s. 11).

Processen fram till PMSC strukturella makt kan även förklaras genom “inside lobbying”, då PMSC tolkas, via sitt medverkande i expertgrupper, ha fått ett informationsbaserat utbyte mellan sig och beslutsfattare. Därmed kan PMSC argumenteras fyllt en informationslucka som EU saknat (Bouwen 2002, s. 378). Detta har i sin tur bidragit till att PMSC fått en officiell roll som observatör och expertrådgivare (Bugdahn, 2008. s. 601). Detta kan även förklara varför en del av PMSC arbete sker inofficiellt (Beyers & De Bruycker 2018, s. 6-7).

PMSC kan även ses som ett “epistemic community” eftersom de i flera delar av processen fram till strukturell makt förklaras av EU för att vara ett nätverk bestående av experter med erkänd kompetens och expertis inom ett visst område. Detta har möjliggjort för PMSC att göra auktoritativt fordran på politisk betydelsefull kunskap inom EU:s säkerhetssektor (Haas 1992, s. 3). Därtill, i linje med att “epistemic communities” ofta är som störst i sektorn av högteknologi, kan processspårningen visa att PMSC har haft inblandning och genomfört forskning, samt erhållit bidrag från EU i syfte att bedriva mer forskning. Dessutom synliggörs att PMSC har fått möjlighet att formulera samband mellan orsak och verkan, och på det sättet bistått med att precisera problem och rekommenderat lösningar. Därför kan det ur teorin “epistemic communities” argumenteras att det är genom dessa kanaler som PMSC påverkat EU:s utformning av säkerhetspolitiken (Haas 1992 s. 14).

Eftersom företagen förklaras vara en attraktiv aktör för EU att anställa, samt har använts av EU i 20 år, kan det tala för att de kommer fortsätta att nyttjas av EU. Därför blir det intressant att studera dess utveckling även i framtiden och av denna anledning ses vidare studier inom ämnet som mycket önskvärt.

6 Slutsats

Slutsatsen är att PMSC strukturella makt inom utformningen av EU:s säkerhetspolitik, genom det initiala steget där de utvecklar en relation på överstatlig EU-nivå, leder till att PMSC får förmågan att utforma det ramverk som de själva verkar i. Detta leder i sin tur till att PMSC får förmåga att begränsa offentlig insyn i sitt arbete vilket resulterar i att de får en privilegierad tillgång och förmåga att bearbeta information och idéer. Detta utmynnar i att PMSC kan vara den aktör som har effektiv beredskap och en unik kapacitet som EU vill köpa.

7 Referenser

- Abrahmsen, Rita & C. Williams, Michael. (2011). *Security beyond the state: private security in international politics*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Akkerman, Mark. (2016a). *Border Wars: The Arms Dealers Profiting From Europe's Refugee Tragedy*. Transnational Institute and Stop Wapenhandel. <https://www.tni.org/files/publication-downloads/border-wars-report-web1207.pdf> Hämtad: 2022-04-27
- Akkerman, Mark. (2016b). *Border Wars II: An Update On the Arms Industry Profiting From Europe's Refugee Tragedy*. Transnational Institute and Stop Wapenhandel. <https://www.tni.org/files/publication-downloads/borderwars-issuebrief-web.pdf> Hämtad: 2022-04-27
- Bachrach, P. och Baratz, M. (1972). *Makt och fattigdom. Maktproblemet I dagens samhälle: teoribildning och praktisk tillämpning*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Barnett Michael och Duvall Raymond, (2005). *Power in International Politics*, Cambridge University Press.
- Beach, Derek. (2016). *It's All about Mechanisms – What Process-Tracing Case Studies Should Be Tracing*. *New Political Economy* 21, no. 5. 463–72. <https://doi.org/10.1080/13563467.2015.1134466>.
- Beach, Derek, and Rasmus Brun Pedersen.(2013). *Process-Tracing Methods: Foundations and Guidelines*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Boros, Crina. (2016). *How the EU cosied up to the defence lobby*. Investigate Europe. <https://www.investigate-europe.eu/en/2016/how-the-eu-cosied-up-to-the-defence-lobby/>
- Bouwen, Pieter. (2002). *Corporate lobbying in the European Union: the logic of access*, *Journal of European Public Policy*, 9:3, 365-390, DOI: <https://doi.org/10.1080/13501760210138796>
- Bugdahn, Sonja. (2008). *Travelling to Brussels via Aarhus: can transnational NGO networks impact on EU policy?*, *Journal of European Public Policy*, 15:4, 588-606, DOI: <https://doi.org/10.1080/13501760801996758>
- Bures, Oldrich & Cusumano Eugenio. (2021). *The Anti-Mercenary Norm and United Nations' Use of Private Military and Security Companies: From Norm Entrepreneurship to Organized Hypocrisy*. 28:4, 579-605, DOI: [10.1080/13533312.2020.1869542](https://doi.org/10.1080/13533312.2020.1869542)

- Buzatu, A.-M. (2015). *Towards an international code of conduct for private security providers: A view from inside a multistakeholder process* (SSR Paper 12). Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF). <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/25839/towards-an-international-code-of-conduct-for-private-security-providers.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Carnegie Europe. (2022). *About Carnegie Europe*. <https://carnegieeurope.eu/about/>
Hämtad: 2022-05-13
- Chesterman, Simon & Lenhardt, Chia. (2017). *From Mercenaries to Market: The Rise and Regulation of Private Military Companies*, Oxford: Oxford University Press.
- Csernaton, Raluca. (2021). *The EU's Defense Ambitions: Understanding the Emergence of a European Defense Technological and Industrial Complex*. Carnegie Europe, Brussels.
https://carnegieendowment.org/files/Csernaton_EU_Defense_v2.pdf
- Coen, D. and Richardson, J. eds., (2009). *Lobbying the European Union: institutions, actors, and issues*. OUP Oxford
- Council of the European Union. (2014). *EU concept for contractor support to EU-led military operations*. No. CSDP/PSDC 220
- Cox, R. W. och Jacobson H.K. et al. (1974). *The Anatomy of Influence. Decision Making in International Organization*. Yale University Press Ltd.
- Davitti, D. (2019). *The rise of private military and security companies in European Union migration policies: implications under the UNGPs*. Business and human rights journal, 4 (1), 33–53. <https://doi.org/10.1017/bhj.2018.21>
- Didier Bigo, Julien Jeandesboz, Médéric Martin-Maze, and Francesco Ragazzi, (2014). *Review of Security Measures in the 7th Research Framework Programme FP7 2007–2013*. European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/509979/IPOL-LIBE_ET\(2014\)509979_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/509979/IPOL-LIBE_ET(2014)509979_EN.pdf).
- Eugenio Cusumano & Oldrich Bures. (2022). *Varieties of organised hypocrisy: security privatisation in UN, EU, and NATO crisis management operations*, *European Security*, 31:2, 159-179,
<https://doi.org/10.1080/09662839.2021.1972975>
- Eliasson, Annika (2018). *Kvantitativ Metod Från Början*. Fjärde Upplagan ed. Print
- EUR-Lex. (2007). Commission of the European Communities. *Communication from the commission to the european parliament and the council: on Public-Private Dialogue in Security Research and Innovation*. Brussels: COM 511 final
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0511:FIN:EN:PDF>
- EUR-Lex (2005). 'List of members of the European Security Research Advisory Board (ESRAB), set up by Commission Decision 2005/516/EC' (2005) Official Journal C 180, 2-2.

- [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005XC0722\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005XC0722(01))
- European Council. (2022). *A Strategic Compass for a stronger EU security and defence in the next decade*.
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/21/a-strategic-compass-for-a-stronger-eu-security-and-defence-in-the-next-decade/> Hämtad: 2022-04-25
- European Commission (2004a). *Research for a Secure Europe – Report of the Group of Personalities in the field of Security Research*.
https://www.cep.eu/fileadmin/user_upload/cep.eu/Analysen_KOM/KOM_2006_474_Detektionstechniken/Bericht_der_Gruppe_von_Persoenlichkeiten_vom_15-03-04.pdf Hämtad: 2022-05-06
- European Commission (2004b). *Security Research – The Next Steps*. September 7,
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0590:FIN:EN:PDF>
- European Commission (2021). *Register of Commission Expert Groups and Other Similar Entities: Horizon 2020 Protection And Security Advisory Group (E03010)*.
<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3010> Hämtad: 2022-05-03
- Europeiska kommissionen (2022). *Migration and Home Affairs: Common Security and Defence Policy (CSDP)*.
https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/common-security-and-defence-policy-csdp_sv Hämtad: 2022-05-05
- Eugenio Cusumano & Oldrich Bures (2021). *Varieties of organized hypocrisy: security privatization in UN, EU, and NATO crisis management operations*. European Security, <https://doi.org/10.1080/09662839.2021.1972975>
- Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- ESRAB. (2006). *Meeting the Challenge: The European Security Research Agenda*. Kooperationsstelle EU der Wissenschaftsorganisationen.
<https://www.kowi.de/Portaldata/2/Resources/fp7/coop/security-esrab-report-2006.pdf>
- EU. (2022). *Utrikes- och säkerhetspolitik*.
https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/foreign-and-security-policy_sv Hämtad: 2022-05-17
- EU:s förordning 2018/0254(COD) av den 2 juli 2018 om Europeiska försvarsfonden. https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2018_254
- EUISS. (2010). *Global Governance 2025: At a Critical Juncture*, Paris: European Union Institute for Strategic Studies.

- EUISS. (2016). *Report of the group of personalities on the preparatory action for CSDP-related research*. Paris: EUISS. Länk: <https://www.iss.europa.eu/content/report-group-personalities-preparatory-action-csdp-related-research>
- European Commission (2022). *Preparatory Act on Defence Research (PADR)*. https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-defence-industry/preparatory-action-defence-research-padr_en Hämtad: 2022-04-25
- European Commission (2016). *European Defence Action Plan*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0950&from=en>
- European Defence Agency. (2015). *High-level Group of Personalities on defence research issues statement*. <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2015/06/18/high-level-group-of-personalities-on-defence-research-issues-statement> Hämtad: 2022-04-24
- European Parliament, (2017). *Private security companies: European Parliament resolution of 4 July 2017 on private security companies (2016/2238(INI))*.
- Frieden, Jeffrey – Lake, David A., 2000. *International Political Economy*. Fourth Edition. Canada: Routledge.
- Fleurant Aude, Perlo-Freeman Sam, D. Weezeman Pieter, T. Weezman Siemon and Kelly Noel. (2015). *SIPRI Top 100 Arms-Producing and Military Services Companies*. <https://www.sipri.org/sites/default/files/The-SIPRI-Top-100-2015.pdf>
- GoP (2004), *Research for a Secure Europe: Report from the Group of Personalities in the field of Security Research*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg
- Gustafsson, Karl, and Linus Hagström. “What Is the Point? Teaching Graduate Students How to Construct Political Science Research Puzzles.” *European Political Science*, July 31, 2017, 1–15. <https://doi.org/10.1057/s41304-017-0130-y>.
- George, A. & Bennet, A. 2005: *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge, Mass.: MIT-Press
- Giumelli, F. and Cusumano, E., (2014). *Normative power under contract? Commercial support to European crisis management operations*. *International peacekeeping*, 21 (1), 37–55
- Group of Personalities on the Preparatory Action for CSDP-related Research, (2016). *European Defence Research Report: The Case for an EU-funded Defence R&T Programme*. European Union Institute for Security Studies, https://www.files.ethz.ch/isn/196125/GoP_report.pdf.
- Haas, P. M. (1992). *Introduction: Epistemic Communities and International Policy Coordination*. *International Organization*, 46(1), 1–35. <http://www.jstor.org/stable/2706951>
- Hilde van Meegdenburg (2015) What the Research on PMSCs Discovered and Neglected: An Appraisal of the Literature, *Contemporary Security Policy*, 36:2, 321-345, DOI: <https://doi.org/10.1080/13523260.2015.1061755>

- ICRC, International Committee of the Red Cross (2008). *The Montreux Document – On pertinent international legal obligations and good practices for States related to operations of private military and security companies during armed conflict*. Federal Department of Foreign Affairs FDFA. Switzerland. <https://www.montreuxdocument.org/pdf/document/en.pdf>
- International Code of Conduct Association, ICoCa. (2022). *About us*. <https://icoca.ch/about/> Hämtad: 2022-05-10
- Jones, Chris. (2017). *Market Forces: The development of the European Security – Industrial Complex*. TNI; Statewatch <https://www.tni.org/files/publication-downloads/marketforces-report-tni-statewatch.pdf> Hämtad: 2022-05-05
- Karampekios, Nikolas & Oikonomou, Iraklis (2018). “The European Arms Industry, the European Commission and the Preparatory Action for Security Research: Business as Usual?,” in *The Emergence of EU Defense Research Policy: From Innovation to Militarization*, ed. Nikolas Karampekios, Iraklis Oikonomou, and Eliyas G. Carayannis. Cham: Springer. 181-204.
- Kofi Annan, United Nations (1998). *Secretary-general reflects on “intervention in thirty-fifth annual ditchley foundation lecture*. <https://www.un.org/press/en/1998/19980626.sgsm6613.html> Hämtad: 2022-05-19
- Krahmann, Elke. (2016). *NATO contracting in Afghanistan: the problem of principal-agent networks*. International Affairs, Volume 92, Issue 6, Pages 1401–1426, <https://doi.org/10.1111/1468-2346.12753>
- Larner, Wendy. (2000). *Neo-liberalism: Policy, Ideology, Governmentality*. Studies in Political Economy 63. 5-25.
- Leander, Anna (2005). *The Power of Construct International Security: On the Significance of Private Military Companies*. Millennium: Journal of International Studies. Volume 33, Issue 3. (s.803-825).
- Lemke, Thomas. (2005). *A Zone of Indistinction – A Critique of Giorgio Agamben's Concept of Biopolitics* in Outlines. Critical Social Studies 7, no. 1. 3-13.
- Legrand, Jerome. (2021). *Faktablad om Europeiska unionen: Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken*. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sv/sheet/159/den-gemensamma-sakerhets-och-forsvarspolitiken> Hämtad: 2022-05-16
- Tallberg, J., Dellmuth, L. M., Agné, H. and Duit, A. (2018). *NGO Influence in International Organizations: Information, Access and Exchange*, British Journal of Political Science. Cambridge University Press, 48(1), pp. 213–238. DOI: <https://doi.org/10.1017/S000712341500037X>[Opens in a new window]
- Teorell, Jan – Svensson, Torsten (2007). *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber
- Transnational Institute, TNI (2022). *Introduction*. <https://www.tni.org/en/page/introduction> Hämtad: 2022-05-06

- McFate, Sean. (2018). *Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today*. National Defense University Press. Accessed January 23, 2021.
<https://ndupress.ndu.edu/Media/News/News-Article-View/Article/2031922/mercenarys-and-war-understanding-private-armies-today/>.
- Montreux Document Forum. (2022). *Historical Timeline*.
<https://www.montreuxdocument.org/about/history.html> Hämtad: 2022-05-11
- Mulcahy, Suzanne. (2015). *Lobbying in Europe – Hidden Influence, Privileged Access*. Transparency International.
https://images.transparencycdn.org/images/2015_LobbyingInEurope_EN.pdf
- Peck Jamie and Tickell Adam,(2002). *Neoliberalizing Space*. Antipode 34, no. 3: 380- 404.
- PESCOa, Permanent Structured Cooperation, (2022). *Deepen defence cooperation between EU Member States*. <https://www.pesco.europa.eu/about/> Hämtad: 2022-04-25
- PESCOb, Permanent Structured Cooperation, (2022). *Binding Commitments*.
<https://www.pesco.europa.eu/binding-commitments/> Hämtad: 2022-04-25
- Prem, Berenike (2021). *The regulation of private military and security companies: Analyzing power in multi-stakeholder initiatives*, Contemporary Security Policy, 42:3,345-370, DOI: <https://doi.org/10.1080/13523260.2021.1897225>
- Rådets beslut (Gusp) 2017/2315 av den 11 december 2017 om upprättande av permanent strukturerat samarbete och om fastställande av förteckningen över deltagande medlemsstater.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A32017D2315>
- SIPRI: Stockholm International Peace Research Institute. (2022). *About SIPRI*.
<https://www.sipri.org/about> Hämtad: 2022-05-17
- Slijper, Frank. (2005). *The Emerging EU Military-Industrial Complex: Arms Industry Lobbying in Brussels*. TNI Briefing Series No 2005/1, Transnational Institute and Campagne tegen Wapenhandel.
<https://www.tni.org/files/publication-downloads/eumilitary.pdf>
- Statewatch (2022). *About*. <https://www.statewatch.org/about/> Hämtad: 2022-05-06
- Strange, Susan & Stopford, John- Henley, John S., 1991. *Rival states, rival firms Competition for world market shares*. New York: Cambridge University Press.
- Strange, Susan. (1989). *Toward a Theory of Transnational Empire*. In Global Changes and Theoretical Challenges: Approaches to World Politics for the 1990's, edited by Ernst-Otto Czempiel and James Rosenau, 161–76.Lexington, MA: D.C. Heath and Co.,
- Strange Susan, 1994. *States and Markets*. Second Edition. Great Britain: Continuum
- Stop Wapenhandel. (2022). *English*. <https://stopwapenhandel.org/category/english/>
 Hämtad: 2022-05-13
- Singer, Peter Warren (2004). *Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry*. Cornell University Press, USA.

UK House of Lords, (2011). *The EU Afghan police mission*.

<https://publications.parliament.uk/pa/ld201011/ldselect/ldcom/87/8706.htm>

Hämtad: 2022-05-04

Van Amstel, Nekelle & Rodenhäuser, Tilman (2016). *The Montreux Document and The International Code of Conduct – Understanding the relationship between international initiatives to regulate the global private security industry*.

Published by DCAF. Switzerland.

https://www.montreuxdocument.org/pdf/DCAF-PPPs-Series-Paper_The-MD-and-ICoC-Understanding-the-Relationship.pdf